

Όπως και στην Ελλάδα, έτσι και σε γειτονικές χώρες κατά την διάρκεια της πανδημίας και της καραντίνας, στήθηκαν **διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης** με βασικό στόχο να διατηρηθεί το πνεύμα του **αγώνα** και της **εργατικής αλληλεγγύης.**

Στη **Βόρεια Μακεδονία** αγωνιστές μέσω της ιστοσελίδας και του καναλιού Glasnik αναδεικνύουν τις εργατικές ανάγκες και διεκδικήσεις στη γειτονική χώρα.

Ένα από τα θέματα που ανέδειξε η πανδημία ήταν οι άθλιες **συνθήκες εργασίας των εργαζομένων στα σούπερ μάρκετ, η κυριακάτικη εργασία** και το δικαίωμα των εργαζομένων στην ξεκούραση και τον **ελεύθερο χρόνο.**

Στη Βόρεια Μακεδονία η κυριακάτικη εργασία θεωρείται δεδομένη εδώ και δεκαετίες και οι εργαζόμενοι ειδικά στις μεγάλες αλυσίδες των σούπερ μάρκετ δουλεύουν με μισθούς πείνας, ελαστική εργασία και κατά την διάρκεια της πανδημίας χωρίς στοιχειώδη μέσα προστασίας.

Η ελληνική εμπειρία από τον αγώνα ενάντια στην κατάργηση της κυριακάτικης αργίας είναι πολύ σημαντική για τους αγωνιστές στη Βόρεια Μακεδονία και ζητήθηκε από τον **Παναγιώτη** Ξοπλίδη, γραμματέα του **Σωματείου Υπαλλήλων Βιβλίου-Χάρτου Θεσσαλονίκης** και μέλος του **Συντονισμού ενάντια στην κατάργηση της κυριακάτικη αργίας** να μεταφέρει την εικόνα από την Ελλάδα.

Όπως τονίστηκε κατά την διάρκεια της συζήτησης:

“Ο διεθνιστικός αγώνας των εργατών είναι πολύ σημαντικός. Γνωρίζουμε ότι στη Βόρεια Μακεδονία αλυσίδες σούπερ μάρκετ και άλλες εταιρείες όπως η VERO και η JUMBO είναι ελληνικών συμφερόντων.

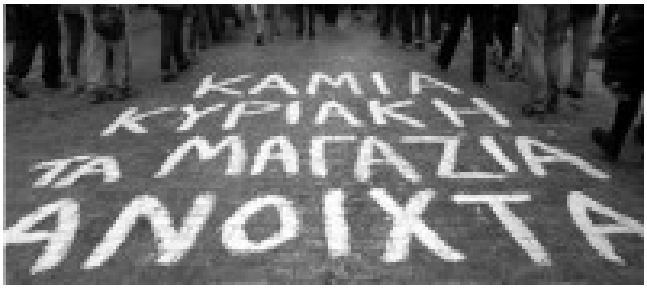
Η εκμετάλλευση της εργατικής τάξης είναι κοινή και στις δύο χώρες. Όταν η VERO χρεοκόπησε στην Ελλάδα και άφησε τους εργαζόμενους απλήρωτους, βρήκε ένα νέο πεδίο

κερδοφορίας στην Βόρεια Μακεδονία.

Η JUMBO στην Ελλάδα είναι μια από τις εταιρείες υπέρ της κατάργησης της κατάργησης της κυριακάτικης αργίας και με τις χειρότερες συνθήκες εργασίας. Χρειαζόμαστε λοιπόν κοινούς αγώνες και διεθνή αλληλεγγύη. Εάν υπάρχει απεργία ή διαμαρτυρία στο JUMBO στα Σκόπια, πρέπει να υπάρχει και διαμαρτυρία αλληλεγγύης στη Θεσσαλονίκη. Μόνο έτσι θα νικήσουμε και το τέρας του εθνικισμού."

Ολόκληρο το κείμενο της συζήτησης που μπορείτε να δείτε στο βίντεο που ακολουθεί:

> -Μερικοί άνθρωποι, συμπεριλαμβανομένων κάποιων εργαζομένων σε άλλους τομείς, θεωρούν ότι τα ψώνια τις Κυριακές ως δικαίωμά τους. Μετά από μια επίπονη εβδομάδα εργασίας θα πρέπει να απολαμβάνουν τις αγορές τις Κυριακές. Γιατί οι εργαζόμενοι και άλλοι πολίτες πρέπει να στερούνται αυτού του «δικαιώματος»;

Η εκστρατεία μας στην Ελλάδα έχει ένα βασικό σύνθημα: **«ΑΝ ΠΑΣ ΓΙΑ ΨΩΝΙΑ ΤΙΣ ΚΥΡΙΑΚΕΣ, ΕΤΟΙΜΑΣΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΕΡΓΑΣΤΕΙΣ ΤΙΣ ΚΥΡΙΑΚΕΣ».** Ο περίπατος για ψώνια τις Κυριακές δεν είναι «δικαίωμα" και στην πραγματικότητα δεν είναι καν ανάγκη. Η ευελιξία της εργασίας δεν θα περιοριστεί στους εργαζόμενους στο εμπόριο. Αύριο θα εξαπλωθεί και σε άλλους τομείς. Στην Ελλάδα υπάρχουν ήδη σχέδια λειτουργίας και σε άλλους τομείς (τράπεζες, κάποιες δημόσιες υπηρεσίες κ.α.)

Αντιθέτως, είναι δικαίωμα των εργαζομένων να έχουν **ελεύθερο χρόνο,** αλλά και να πληρώνονται για κάθε ώρα που εργάζονται. Σκεφτείτε τις συνέπειες της εργασίας της Κυριακής στην κοινωνική και οικογενειακή ζωή των εργαζομένων. Πόσες φορές πήγατε ένα ταξίδι την Τρίτη, κάνατε πάρτι την Τετάρτη το βράδυ, πήγατε μια βόλτα με τους φίλους ή τα παιδιά σας την Πέμπτη το πρωί; Η ευελιξία στις ώρες εργασίας των εργαζομένων στοχεύει πρώτα και κυρίως στις γυναίκες (ειδικά στις μητέρες). Πολλές εργάζονται υπερωρίες, δεν λαμβάνουν τη νόμιμη προσαύξηση, δεν λαμβάνουν έξτρα ρεπό. Επίσης, έχετε

δει ποτέ Επιθεωρητές Εργασίας να κυκλοφορούν στην αγορά οποιαδήποτε μέρα, πόσο μάλλον την Κυριακή;

> -Εάν απαγορευτεί η εργασία τις Κυριακές και τις αργίες, δεν θα δημιουργήσει μεγαλύτερες ώρες αιχμής τα Σάββατα και τις ημέρες πριν από τις αργίες, πράγμα που σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι στα σούπερ μάρκετ θα εργάζονται πιο έντονα αυτές τις μέρες; Δεν είναι αυτός ο λόγος για να επιτρέπεται η εργασία τις Κυριακές και τις αργίες;

Για περισσότερο από έναν αιώνα δεν υπήρχε τέτοιο πρόβλημα στην Ελλάδα. Ένα άλλο σύνθημα που χρησιμοποιούμε είναι: **«ΔΕΝ ΣΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ ΟΙ ΩΡΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΨΩΝΙΣΕΙΣ, ΣΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΖΗΣΕΙΣ».**

Η καθιέρωση της κυριακάτικης αργίας το 1909, πριν από έναν αιώνα, ήταν ένα από τα πρώτα μέτρα της εργατικής νομοθεσίας που ψηφίστηκε στην Ελλάδα. Υπάρχουν πολλά πράγματα που έχουν αλλάξει στον τομέα του εμπορίου από τότε. Το 1909 δεν υπήρχαν εμπορικά κέντρα, πολυκαταστήματα και μεγάλες αλυσίδες, ούτε καν σούπερ μάρκετ. Αλλά τα κέρδη των καπιταλιστών στο εμπόριο δεν έχουν καμία σχέση με τις ανάγκες των καταναλωτών και τα δικαιώματα των εργαζομένων. Για δεκαετίες, κανένα κατάστημα δεν ήταν ανοιχτό στην Ελλάδα τις Κυριακές, με εξαίρεση ορισμένες τουριστικές περιοχές σε νησιά και καλοκαιρινά θέρετρα και την Κυριακή πριν από τα Χριστούγεννα. Η σταδιακή κατάργηση ξεκίνησε το 2010. Τρεις Κυριακές προστέθηκαν τον Δεκέμβριο, έπειτα συνολικά οκτώ καθ ‘όλη τη διάρκεια του έτους και τώρα 30 Κυριακές για ολόκληρη τη θερινή περίοδο από Μάιο έως Οκτώβριο.

Οι άνθρωποι πρέπει να έχουν περισσότερα χρήματα, όχι να ανοίγουν τα καταστήματα περισσότερες ημέρες και ώρες. Πραγματικά, πόσοι υπάλληλοι και σε ποιους τομείς δεν καταφέρνουν να ψωνίσουν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας ή το Σάββατο και περιμένουν

την Κυριακή; Τώρα που οι μισθοί και οι συντάξεις μειώθηκαν στην Ελλάδα λόγω των νεοφιλελεύθερων πολιτικών και των μνημονίων ΕΕ-ΔΝΤ, πού θα βρεθούν τα χρήματα για μεγαλύτερο τζίρο; Με τα καταστήματα ανοιχτά τις Κυριακές, **οι πωλήσεις μειώνονται απλώς τις άλλες ημέρες** της εβδομάδας και **αναδιανέμονται υπέρ των μεγάλων πολυκαταστημάτων και σε βάρος των μικρών** που δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τις πολυεθνικές εταιρείες.

> -Πείτε μας περισσότερα για τον αγώνα σας στην Ελλάδα για να σταματήσετε την ευελιξία της εργασίας που αναγκάζει όλο και περισσότερους εργαζόμενους να εργάζονται τις Κυριακές.

Το εργατικό κίνημα αντιστέκεται στην προσπάθεια κατάργησης των δικαιωμάτων που κερδήθηκαν από απεργίες, ακόμη και από αιματηρές εξεγέρσεις στην Ελλάδα. Η κατάργηση της κυριακάτικης αργίας, καθώς και η πλήρης ευελιξία των ωρών εργασίας, αποτελούν πολύ σημαντικό μέρος της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, η οποία επιβλήθηκε στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια της οικονομικής κρίσης. Το κίνημα κατά της κατάργησης της κυριακάτικης αργίας είναι μέρος του ευρύτερου κύματος διαμαρτυριών ενάντια στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Αλλά έχει τη δική του σημασία καθώς ο αγώνας για τον ελεύθερο χρόνο είναι ένας από τους πιο σημαντικούς για τους εργαζόμενους.

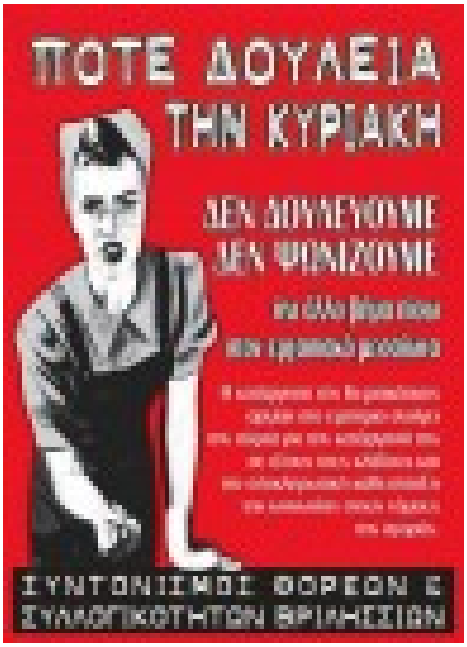
Έτσι, δημιουργήθηκε μια επιτροπή συντονισμού κατά της κατάργησης της κυριακάτικης αργίας , για να πραγματοποιήσει μια σειρά δυναμικών απεργιών στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Η επιτροπή συντονισμού δημιουργήθηκε από ορισμένα συνδικάτα ανεξάρτητα από τη γραφειοκρατική δομή των συνδικάτων, όπως το Σωματείο εργαζομένων σε βιβλιοπωλεία όπου ανήκω.

Μερικές συλλογικότητες για τα δικαιώματα των ανέργων, συλλογικότητες γειτονιάς συμμετέχουν επίσης στο συντονισμό. Κάθε Κυριακή με ανοιχτά καταστήματα και σούπερ μάρκετ ήταν μια μέρα απεργίας τα πρώτα χρόνια του αγώνα μας. Σε αποκλεισμούς που έγιναν κατά τη διάρκεια της απεργίας, η στάση της πλειοψηφίας των εργαζομένων ήταν θετική. Καταφέραμε να έχουμε κάποια επιτυχία. Οι προθέσεις των κυβερνήσεων και των καπιταλιστών ήταν να καταργήσουν εντελώς την αργία της Κυριακής. Λόγω της αντίστασής μας, καταφέραμε να καθυστερήσουμε πολύ τα σχέδιά τους. Για χρόνια, μόνο 7 Κυριακές ήταν ανοιχτές για ψώνια και μόνο πέρυσι πέρασαν το άνοιγμα των 30 Κυριακών. Στην πραγματικότητα, δεν είναι πολύ επιτυχημένο μέτρο, καθώς οι πωλήσεις πέφτουν και τελικά

πολλές εταιρείες δεν ανοίγουν, ακόμη και αν το επιτρέπει ο νόμος.

-Ποια ήταν η αντίδραση των καταναλωτών στις κινητοποιήσεις σας;

Κατά τη διάρκεια των απεργιών και των διαμαρτυριών μας, οι περισσότεροι καταναλωτές, αφού τους ενημερώσαμε για την κατάσταση, υποστήριξαν με τη στάση τους τον αγώνα. Ωστόσο, υπάρχουν και αρκετές κανιβαλικές συμπεριφορές από καταναλωτές και αφεντικά, ακόμη και παρενοχλώντας κάποιες διαμαρτυρίες. Υπάρχει μια καλά οργανωμένη προπαγάνδα από τα ΜΜΕ.

Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν επίσης αυτό που λένε οι κυβερνήσεις και οι καπιταλιστές του εμπορίου, ότι θα βοηθήσει στη μείωση της ανεργίας. Είναι ψέμα. Η κατάργηση των αργιών της Κυριακής δεν οδηγεί σε αύξηση των πωλήσεων, δεν δημιουργεί θέσεις εργασίας. Μόνο **το μερίδιο αγοράς αλλάζει** προς όφελος των μεγάλων καταστημάτων (εμπορικά κέντρα, σούπερ μάρκετ) και προς απώλεια των μικρών. **Μετά την κατάργηση της κυριακάτικης αργίας, ο τομέας του εμπορίου είναι ο δεύτερος (μετά τις Κατασκευές) σε απώλεια θέσεων εργασίας στην Ελλάδα.**

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εμπορίου της Ελλάδας, το 95% των επιχειρήσεων δεν προσέλαβε ούτε έναν υπάλληλο! Η ανεργία δεν μειώνεται καθόλου, αλλά αυξάνεται. Τα καταστήματα που ανοίγουν τις Κυριακές απλώς «τεντώνουν» τις ήδη εξωφρενικές ευέλικτες ώρες εργασίας των υπαλλήλων τους – δεν κάνουν νέες προσλήψεις. Και εάν υπάρχει ανάγκη για περισσότερη εργασία, καλύπτεται από θέσεις εργασίας μερικής απασχόλησης με άθλιους μισθούς.

Αλλά ο αγώνας μας δεν είναι μόνο οικονομικός. Είναι επίσης ιδεολογικός. Αυτός ο αγώνας αμφισβητεί μια από τις βασικές αξίες του καπιταλισμού. Την ανάγκη για τους εργαζόμενους να καταναλώνουν, να ξοδεύουν σε άχρηστα αγαθά. Ο κανιβαλικός καταναλωτισμός είναι πλέον απαραίτητος για την επιβίωση του σύγχρονου καπιταλισμού, θα καταρρεύσει εάν το καταλάβουν οι άνθρωποι. Καλούμε τους καταναλωτές **«ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΩΣ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΟΧΙ ΩΣ ΠΕΛΑΤΕΣ».**

Η εκστρατεία αλληλεγγύης είναι εξίσου σημαντική με την συνδικαλιστική δράση. Αυτό έγινε φανερό κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης. Ενάντια σε μια δυστοπική κατάσταση, δημιουργήθηκε ένα κύμα αλληλεγγύης. Ιστοσελίδες αλληλεγγύης αναπτύσσονται ραγδαία, θέλοντας να δείξουν ότι κανείς δεν πρέπει να μείνει αβοήθητος κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Μεταξύ αυτών, η fb καμπάνια / σελίδα **“Μένουμε Ενεργοί – Υγεία, Συλλογικότητα, Αλληλεγγύη”** προσπαθεί να διατηρήσει ένα πνεύμα δράσης, ενώ λειτουργεί επίσης ως κόμβος για την οργάνωση ορισμένων δραστηριοτήτων αλληλεγγύης και να είναι η φωνή των εργαζομένων. Μια επιτυχημένη καμπάνια αναπτύχθηκε σχετικά με τους εργαζόμενους στα σούπερ μάρκετ και το δικαίωμά τους να ξεκουράζονται τις Κυριακές. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε αρχικά ότι τα σούπερ μάρκετ θα λειτουργούσαν κάθε Κυριακή κατά τη διάρκεια της καραντίνας. Αλλά την πρώτη Κυριακή της καραντίνας οι πωλήσεις ήταν **50% κάτω,** λόγω και της εκστρατείας αλληλεγγύης και μποϊκοτάζ των αγορών της Κυριακής. Τελικά, το μέτρο αυτό ανακλήθηκε από την κυβέρνηση και χιλιάδες εργαζόμενοι κέρδισαν μια μέρα για να ξεκουραστούν.

> -Ποιες είναι οι εμπειρίες σας με τις προσπάθειες συνδικαλισμού στον κλάδο του εμπορίου στην Ελλάδα; Πόσο είναι ο φόβος της απώλειας της εργασίας παράγοντας αναστολής σε αυτές τις προσπάθειες;

Η συμμετοχή των εργαζομένων στα σωματεία στον κλάδο του εμπορίου δεν είναι μεγάλη. Στην Ελλάδα είναι ένας τομέας που έχει από τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής. Οι περισσότεροι υπάλληλοι πιστεύουν ότι δεν έχουν πολλά προσόντα και προφανώς φοβούνται τη μαζική ανεργία στον κλάδο. Ήταν οι “αόρατοι εργαζόμενοι” πριν από την πανδημία. Αλλά εν μέσω της κρίσης έχει γίνει επιτέλους ορατό ότι οι εργαζόμενοι στα σούπερ μάρκετ είναι πολύ πιο απαραίτητοι από τους μάνατζερ ή τους διευθυντές πωλήσεων, που αποδείχθηκαν εντελώς άχρηστοι. Κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης και της καραντίνας, η

κυβέρνηση προσπάθησε να παρατείνει τις ώρες εργασίας σε σούπερ μάρκετ που έχουν σπάσει κάθε ρεκόρ κερδών, με **αύξηση άνω του 32%** την τελευταία περίοδο στην Ελλάδα.

Σε άλλες χώρες, οι εργαζόμενοι μετρούν ήδη θανάτους! Στη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ισπανία, την Ιταλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι εργαζόμενοι σε μεγάλα σούπερ μάρκετ μετρούν ήδη θανάτους και ατυχήματα, ενώ οι εργοδότες μετρούν εκατομμύρια σε πωλήσεις και κέρδη. Όλα αυτά καλύπτονται από τις διαφημιστικές εκστρατείες αλυσίδων σούπερ μάρκετ και το υποκριτικό χειροκρότημα. Οι εργαζόμενοι δεν κέρδισαν τίποτα παρά μερικά μπόνους με τη μορφή καρτών αγορών που επέστρεψαν στις εταιρείες που τις δίνουν! Αυτά τα μπόνους πανδημίας έχουν χαρακτηριστεί ως **«μπόνους θανάτου»** στη Γαλλία.

Πιστεύουμε ότι αυτή η συνειδητοποίηση των ίδιων των εργαζομένων για την πραγματική τους αξία θα βοηθήσει στη συνδικαλιστική δράση και τη συμμετοχή στα συνδικάτα. Ωστόσο, τα συνδικάτα πρέπει επίσης να δείξουν ότι με τη μαχητικότητά τους θα υπερασπίζονται τους εργάτες.

Τα τελευταία χρόνια, δημιουργήθηκαν **νέα σωματεία στην Ελλάδα στον τομέα της λιανικής** και ο αγώνας για τις Κυριακές βοήθησε προς αυτή την κατεύθυνση. Τα γραφειοκρατικά και εργοδοτικά σωματεία πρέπει επίσης να παραμεριστούν. Εξάλλου, εξαφανίστηκαν εντελώς κατά τη διάρκεια του αγώνα για την κυριακάτικη αργία και επίσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Και **ο διεθνιστικός αγώνας** των εργατών είναι πολύ σημαντικός. Γνωρίζουμε ότι στη Βόρεια Μακεδονία αλυσίδες σούπερ μάρκετ και άλλες εταιρείες όπως η **VERO** και η **JUMBO** είναι ελληνικών συμφερόντων. Η εκμετάλλευση της εργατικής τάξης είναι κοινή και στις δύο χώρες.

Όταν η VERO χρεοκόπησε στην Ελλάδα και άφησε τους εργαζόμενους απλήρωτους, βρήκε ένα νέο πεδίο κερδοφορίας στην Βόρεια Μακεδονία. Η JUMBO στην Ελλάδα είναι μια από τις εταιρείες υπέρ της κατάργησης της κυριακάτικης αργίας και με τις χειρότερες συνθήκες εργασίας. Χρειαζόμαστε λοιπόν κοινούς αγώνες και διεθνή αλληλεγγύη. **Εάν υπάρχει απεργία ή διαμαρτυρία στο JUMBO στα Σκόπια, πρέπει να υπάρχει και διαμαρτυρία αλληλεγγύης στη Θεσσαλονίκη. Μόνο έτσι θα νικήσουμε και το τέρας του εθνικισμού.**